

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2002. gada 25. septembra
rīkojumu Nr. 524

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0110

Profesija Sliežu ceļu saimniecības tehniķis

Kvalifikācijas līmenis 3

Nodarbinātības apraksts Sliežu ceļu saimniecības tehniķis strādā VAS “Latvijas dzelzceļš” uzņēmumos. Darbība saistīta ar tehniskiem darbiem, mehānisko iekārtu, ierīču, to mezglu, izmēģinājuma paraugu pētīšanu, izgatavo ierīces un mehāniskās iekārtas, aparātu un to mezglu maketus atbilstoši spēkā esošajām instrukcijām, veic materiālu un darba patēriņa aprēķinus, īsteno tehnisko ierīču un mehānisko iekārtu, aparatūras un to mezglu ražošanu, pielietošanu, uzraudzību un remontu, risina darba procesā radušās problēmas, ievēro drošības prasības darbu uzraudzībā.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Regulēt spraugas bez sliežu ceļa pārraušanas ar ierīcēm, kuras traucē vilcienu kustību.	1.1. norobežot darba vietu; 1.2. atslābināt bultskrūves, sliežu enkurus un kabas; 1.3. regulēt salaidņu spraugas; 1.4. nostiprināt bultskrūves, sliežu enkurus un kabas
2. Nomainīt atsevišķu sliežu un pārmiju pārvedu metāla daļas, izņemot krusteni ar nepārtrauktu rites virsmu.	2.1. norobežot darba vietu; 2.2. noņemt stiprinājumus; 2.3. apmainīt asmeņu, rāmja sliedes, krusteņa, pretsliežu, pārvedu mehānismus; 2.4. uzstādīt un nostiprināt stiprinājumus.
3. Nomainīt uzliktņus.	3.1. norobežot darba vietu; 3.2. noņemt bultskrūves; 3.3. apmainīt uzliktņus; 3.4. uzstādīt un nostiprināt bultskrūves.
4. Iztaisnot ar ierīču palīdzību vienlaidus sliežu ceļu līdz 10 mm.	4.1. norobežot darba vietu; 4.2. uzirdināt šķembas pie gulšņu galiem 4.3. taisnot sliežu ceļu; 4.4. salabot sliežu ceļu.
5. Pārlabot ceļu ar vienlaicīgu vairāk nekā 3 gulšņu blakus galu izjaukšanu, uz sliedēm R-50 un smagākām lietot savilkšanas ierīces ar vienlaicīgu vairāk nekā 6 gulšņu blakus galu izjaukšanu taisnos posmos vai līknes iekšpusē un ar vairāk nekā 3 gulšņu blakus galu izjaukšanu līknes ārpusē.	5.1. norobežot darba vietu; 5.2. atkabot gulšņu galus; 5.3. regulēt sliežu ceļa platumu; 5.4. sakabot gulšņu galus.
6. Montēt pneimatiskās pūšanas iekārtas uz centralizētiem pārmiju pārvadiem.	6.1. norobežot darba vietu; 6.2. vienoties ar dzelzceļa transporta infrastruktūras dienestiem; 6.3. montēt pneimatiskās pūšanas iekārtas.
7. Taisnot vienlaidus sliežu ceļu no 1 līdz 6 cm ar taisnošanas ierīcēm.	7.1. norobežot darba vietu; 7.2. irdināt šķembas pie gulšņu galiem; 7.3. uzstādīt domkratu un iztaisnot ceļu; 7.4. salabot balasta prizmu; 7.5. pārbaudīt ceļu vizuāli.
8. Nomainīt krusteņus ar nepārtraukto rites virsmu	8.1. norobežot darba vietu; 8.2. demontēt nolietotos krusteņus; 8.3. montēt jaunus krusteņus; 8.4. pārbaudīt ceļu, lietojot šablonu; 8.5. pieblīvēt.
9. Nomainīt sliedes vienlaidus ceļa izlīdzināšanas posmos.	9.1. norobežot darba vietu; 9.2. nomontēt nolietotās sliedes; 9.3. uzstādīt un nostiprināt jaunās sliedes; 9.4. pārbaudīt ceļu, lietojot šablonu.

10. Veikt vienlaidus ceļa pārrautas sliedes pagaidu atjaunošanu, izgriežot bojātās vietas un ielikt sliedes ar uzliktņiem un pilnu bultskrūvju skaitu.	10.1 norobežot darba vietu 10.2 izgriezt sliedes bojātās vietas; 10.3 izurbt bultskrūvju urbumus; 10.4 uzstādīt un nostiprināt sliedes.
11. Veikt darbus inženiertehniskās būvēs un zemes klātnēs., izvietojot mašīnas, mehānismus un materiālus ēku tuvināšanas gabarītos.	11.1 norobežot darba vietu; 11.2 noteikt bojātās vietas; 11.3 novērst bojājumu.
12. Izlīdzināt spraugas ar sliežu ceļa pārtraukšanu uz sliedēm R -50 un smagākām.	12.1 norobežot darba vietu; 12.2 atslābināt skrūves, sliežu enkurus un kabas; 12.3 demontēt sliežu salaidnes; 12.4 regulēt salaidņu spraugas; 12.5 salabot ceļu.
13. nomainīt pārvedu brusas,atsevišķu pārmijas pamatnes brūšu vai brūšu, uz kurām stiprina ierīces pārmiju vai krusteņu kustīgo serdeņu pārslēgšanai.	13.1 norobežot darba vietu; 13.2 noņemt nederīgās brusas; 13.3 sagatavot gultnes; 13.4 uzstādīt un nostiprināt jaunas brusas; 13.5 pablīvēt brusas.
14. Novērst temperatūras spriegumu vienlaidus sliežu ceļos.	14.1 norobežot darbavietu; 14.2 nomainīt izlīdzināšanas sliedes; 14.3 atslābināt sastiprinājumu; 14.4 uzlikt sliedes uz rulli; 14.5 nostiprināt sastiprinājumu.
15. Labot ceļu, kūkumu vietās ieliekot paliktņus ar biezumu virs 50 mm.	15.1 norobežot darba vietu; 15.2 mērīt nelīdzenumus; 15.3 daļēji izvilkt kabas.; 15.4 uzstādīt kūkumu plāksnīti; 15.5 piedzīt kabas.
16. Pārmiju pārvedu pārkabošana pēc ordinātām (pārliekot tikai sānu ceļu, ātrums uz taisnā ceļa pēc signālu noņemšanas neierobežo).	16.1 mērīt ordinātes; 16.2 norobežot darba vietu; 16.3 atkabet sliedes; 16.4 noregulēt ordinātas; 16.5 kabot sliedes.
17. Nomainīt brusas uz tiltiem, kuru garums ir līdz 50 m.	17.1. norobežot darba vietu; 17.2. noņemt nolietotās brusas; 17.3. sagatavot gultnes; 17.4. uzstādīt un nostiprināt jaunās brusas.
18. Nomainīt atsevišķu tilta vai mūrlatu brusas un gulšņus.	18.1. norobežot darba vietu; 18.2. noņemt nolietotās brusas vai gulšņus; 18.3. sagatavot gultnes; 18.4. uzstādīt un nostiprināt brusas vai gulšņus.
19. Nomainīt gulšņus ar balasta maiņu līdz gulšņa pamatnei.	19.1. norobežot darba vietu; 19.2. noņemt nolietotos gulšņus; 19.3. sagatavot gultnes; 19.4. noklāt un nostiprināt sagatavotos jaunus gulšņus; 19.5. papildināt balastu.
20. Pacelt vienlaidus sliežu ceļu no 2 līdz 6 cm.	20.1. norobežot darba vietu; 20.2. papildināt balastu; 20.3. pacelt un pieblīvēt ceļu; 20.4. uzlabot balasta prizmu.
21. Izņemt regulēšanas starpliku no sliežu apakšas, sagatavot ceļu darbam "loga" laikā ar mašīnām	21.1. norobežot darba vietu; 21.2. atkabet gulšņu galus; 21.3. izņemt starpliku;

VPO-3000, VPR-1200, VPRS -500 un kompleksu MDZ.	21.4. kabot gulšņu galus; 21.5. papildināt balastu.
22. Uzkausēt sliežu galus sliežu ceļā.	22.1. norobežot darba vietu; 22.2. izslīpēt bojāto sliedi; 22.3. uzkausēt sliežu galus; 22.4. slīpēt uzkarsētu sliežu galu.
23. Uzkausēt pārmiju pārvedu krusteņus sliežu ceļā.	23.1. norobežot darba vietu; 23.2. izslīpēt sliežu galu bojātās vietas; 23.3. uzkausēt pārmiju pārvedu krusteņus; 23.4. slīpēt krusteņus.
24. Pārbīdīt un nomainīt atsevišķus gulšņus	24.1. norobežot darba vietu; 24.2. noņemt sastiprinājumu; 24.3. pārbīdīt gulšņus; 24.4. nostiprināt sastiprinājumu; 24.5. noņemt nolietotos gulšņus; 24.6. sagatavot gultnes; 24.7. papildināt balastu; 24.8. likt un nostiprināt gulšņus (ceļa sliežu posmos, vienlaidus ceļā)
25. Labot, nomainīt līmeņa novirzes, nosēdumus un sašķiebumu ar regulēšanas starpliku ielikšanu (ja ir dalītie sliežu stiprinājumi).	25.1. norobežot darba vietu; 25.2. daļēji atgriezt spiedskavas bultskrūvju uzgriežņus; 25.3. ielikt regulēšanas starplikas; 25.4. nostiprināt spiedskavas bultskrūvju uzgriežņus.
26. Labot ceļa nelīdzenumus ar starpliku ielikšanu (starpliku biezumu līdz 10 mm).	26.1. norobežot darba vietu; 26.2. mērīt nelīdzenumus; 26.3. daļēji izvilkt kabas; 26.4. uzlikt starplikas; 26.5. piedzīt kabas.
27. Iztaisnot posmu ceļu līdz 2 cm.	27.1. norobežot darba vietu; 27.2. irdināt šķembas; 27.3. iztaisnot ceļu; 27.4. salabot balasta prizmu 27.5. pārbaudīt ceļu vizuāli.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- Organizatoriskie - plānot un organizēt savu darbu.
- Fizikālie - darba uzdevumu izpilde jebkuros laika apstākļos, augstumā.
- Bioloģiskie - nav.
- Ķīmiskie - nav.

Īpašās prasības uzdevumu veikšanai - nav.

Prasmes

Specifiskās prasmes profesijā	Kopīgās prasmes nozarē	Vispārējās prasmes /spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Izpildīt tehniskos darbus, kas saistīti ar mehānisko iekārtu, ierīču, to mezglu, izmēģinājuma paraugu pētīšanu un pilnveidošanu; • Izgatavot ierīču un mehānisko iekārtu, aparātu un to mezglu maketus atbilstoši spēkā esošajām instrukcijām; • Aprēķināt materiālu un darba laika patēriņu; • Īstenot tehnisko ierīču un mehānisko iekārtu, aparatūras un to mezglu ražošanu, lietošanu, uzraudzību un remontu atbilstoši spēkā esošajām instrukcijām un norādījumiem; 	<ul style="list-style-type: none"> • Strādāt ar kontroles un mērinstrumentiem (piemēram: šabloniem); • Lasīt rasējumus; • Asināt darba instrumentu; • Pielietot un kopt rokas instrumentus; elektroinstrumentus • Pielietot tehnoloģisko dokumentāciju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunicēties; • Strādāt komandā; • Atrast, atlasīt un pielietot informāciju; • Risināt problēmsituācijas; • Sniegt medicīnisko palīdzību; • Ievērot darba drošības noteikumus; • Plānot un organizēt savu darbu; • Ievērot ugunsdrošības noteikumus. • Strādāt radoši.

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Latviešu valoda, svešvaloda			
Matemātika			
Fizika			
Ķīmija			
Rasēšana			
Materiālu mācība			
Vēsture			
Vispārējais dzelzceļa kurss			
Ģeodēzija			
Sliežu ceļu mehanizācija			
Sliežu ceļu uzbūve un projektēšana			
Tehniska mehānika			
Elektrotehnika			
TEN			
Darba aizsardzība			
Likumdošanas pamati			
Sliežu ceļš			
Sliežu ceļu ekspluatācija			
Sliežu defektoskopija			
Darba drošības noteikumi			
Datoru mācība			

Profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Skolotāja Natālija Ivaškova - profesijā "Sliežu ceļu saimniecības tehniķis".
- Eksperts Māris Riekstiņš - Infrastruktūras pārvaldes direktora vietnieks, Latvijas dzelzceļnieku Inženiertehniskās biedrības priekšsēdētājs;
- Konsultants Vladimirs Čigaks - Infrastruktūras pārvaldes Ceļu un būvju ekspluatācijas daļas būvinženieris;

Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes eksperti:

- V.Požemjakovs – AS Latvijas dzelzceļš Personāla daļas vadītāja p.i.;
- U.Pētersons – AS Latvijas dzelzceļš Juridiskās daļas vadītājs.